

WESTERN DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF NORTH AMERICA

3325 N. GLENOAKS BLVD., BURBANK, CA 91504
TEL.: (818) 558-7474 • FAX: (818) 558-6333 • E MAIL: info@armenianchurchwd.com
[WWW.ARMENIANCHURCHWD.COM](http://www.armenianchurchwd.com) • PRINTED BY DIOCESAN PRESS 2017

Uyuphup ITup 2uzuphup

Living Our Faith

1927-2017

Հիստորիան Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի

հասարակական 90-ամեակի առիթով

Հովհաննէսեանի Աջակցութիւն

Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ.

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Pontifical Visit of

HIS HOLINESS KAREKIN II

Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians

*On the occasion of the 90th Anniversary of the establishment of the
Western Diocese of the Armenian Church of North America*

October 2017

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից մեծ ուրախությամբ Հայրապետական Մեր օրհնութիւնն ու շնորհաւորանքներն են՝ յղում ԼՄՆ Հայոց Երեմիական Թեմի Լուսնորդ Գերաշնորհ Տ. Յովնան արժեպիսկոպոս Տերաբեմնին, ուրախական հոգեւոր պատին, Թեմական Եւթական Խորհուրդներէ պարտաւորական անդամներին և ամբողջական հաւատարմութեամբ Մեր զաւակներին՝ Երեմիական Թեմի Հիմնադրման 90-րդ տարեւարդին առիթով:

Նշանակալի յոբելեանը բերում է վերյուշն ու անդրադարձը Թեմի պարտաւորութեան, որն ամբողջականութեան հաւատքի, եկեղեցաւորութեան ու ազգաւորութեան պարտաւորութիւնն է: 19-րդ դարի վերջին և 20-րդ դարակալին Լմերիկայում հասարակարարական հայրերի շարունակեցին ապրել որպէս Հայ Եկեղեցու զաւակներ՝ պահպանելով հաւատարմութիւնը Սուրբ Էջմիածնին, իրենց հոգեւոր և ազգային ինքնութեանն ու աւանդներին: Միացեալ Նահանգներում հայոց նոր Թեմի հասարակական ակունքներում Յիշատակութեանը վերադարձ և հայրենի հողից տեղահանութեամբ հայրերին են, ովքեր կորստից ցաւ որբերում է աղօթի շարքերին վերանորոգելով իրենց կեանքը երկրի արեւմտեան ափերում, նաև ծախքեր են հասարակութեան, եկեղեցիներ ու գաղութներ կառուցում, ազգային հասարակութիւններ հիմնում: Հաւատքի ոգին, գոյատևութիւնները յաղթահարելու յոյսը, իրենց անհատական արժեքները բարձրացրել են մեր ժողովրդի կեանքը և, ինչպէս ամենուր, նաև Լմերիկայում ճանաչելի դարձրել են մեր ժողովրդի զաւակներին իբրև բարի և ազգային: Գոհութիւն և վառ ինքնագործում Բարձրալի Լուսնորդ, որ Հիմնադրման օրից ի վեր շնանում ու պայծառանում է ԼՄՆ Հայոց Երեմիական Թեմը: Եւթօր աղօթելով են՝ յիշում հայրական ինքնավար Թեմն առաջնորդած, Թեմում հոգեւոր և ազգային կեանքի հիմքերը կազմաւորած ու ամրապնդած մեր Եկեղեցու երախտարժան հոգեւորականներ հոգեւոր Գարեգին արժեպիսկոպոս Խաչատուրեանին, Հերակլ արժեպիսկոպոս Գալուստեանին, Թորգոմ արժեպիսկոպոս Մանուկեանին, Բարեջան Բուր եկեղեցականներին ու աշխարհականներին, ովքեր իրենց ջանքն ու նուիրումով և ամեն կարելիութեամբ նպաստ են բերել ԼՄՆ Երեմիական ափերում մեր Եկեղեցու առաքելութեան արդիւնաւորմանը: Մեր բարձր գնահատանքն են՝ բերում Լուսնեան մեր Սուրբ Եկեղեցու զաւակաշատ ապաստար Գերաշնորհ Տ. Վաչէ արժեպիսկոպոս Յովնակեանին, ով շարք երեւի քանակական, որպէս ինքն ու բարի հոգի, առաջնորդեց Տիրանիս Թեմը՝ բարեջան ծառայութեամբ պայծառութեան յաւելելով Թեմական կեանքին:

Երգարեւ, Թեմական կեանքի վերանորոգումն ու բարգաւաճումը ինքնաբերականում հնարաւոր է դարձել մեր ժողովրդի զաւակների նախնախնորութեան, Թեմի առաջնորդների, հոգեւոր ապաստարների, բարեխարների և Բուր երախտարների անյոգնաբեկ ջանքերով ու նուիրումով: Եւ յայտ, սիրելիներ, ԼՄՆ Հայոց Երեմիական Թեմի 90-ամեայ յոբելեանը դուրս է յանում է՝ արդար հպարտութեամբ, առ մեր Սուրբ Եկեղեցին ու Հայրենին որդիական հաւատարմութեան ու սիրոյ նոյն ոգով և եկեղեցաշէն ու ազգանուր գործերի նոր յաջողութիւններով:

Յոբելեանական ուրախ առիթով Հայրապետական Մեր սերն են՝ յղում Թեմակալ Բարեջան առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Յովնան արժեպիսկոպոս Տերաբեմնին, ում կեանքն ու գործը ամբողջական ընթացում ու բարի ծառայութիւն է Բարձրալի Լուսնորդ և Լուսնեան մեր Սուրբ Եկեղեցուն: Սիրելի Արքեպիսկոպոս, Բարձրօրէն գնահատում ենք, որ Ձեզ յարուստ եռանդով հետազոտական ջանքեր են բերում, որպէսզի նոր ծախքեր կազմաւորումով, նոր եկեղեցիների կառուցումով և եկեղեցական կառույցների աշխոյժ գործունեութեամբ զօրանայ Տիրոջ խօսքի փարոսութիւնը, մեր ժողովրդին Լուսնորդի կենարար լոյսով առաջնորդելու և ազգային ինքնութեամբ անկորուստ պահպանելու առաքելութիւնը մեր Սուրբ Եկեղեցու: Թեմական կեանքում արշանագրութեամբ բազմաթիւ յիշատակներ են պարգարում Ձեր զաւակներ, ի շարք որոնց՝ ամբողջականութեան հաւատքի արմատութեան նոր վկայութիւն դարձած առաջնորդներ Սրբոյ Գեորգիանց եկեղեցու կառուցումը, որի օգնութեամբ Գոհանակ որդով կարարեցին Ձեր և հաւատարմութեամբ Մեր զաւակների աղօթականութեամբ՝ հայելով Տիրոջ ինքնին ու հոգանին՝ Բրիտանական Լուսնայի մեր ժողովրդին:

Լուսնային Գոհանակութիւն է Հայրապետական համար, որ Թեմական գործունեութեան մեջ կարեւոր տեղ ունեն երիտասարդ հայրերից դաստիարակութեանն ուղղութեամբ ծրագրերը՝ նրանց անդամներու իրենց անհատական ու ազգային արժեքներով և անկեղծութեամբ հոգեւորում ջանքերը առ մեր Եկեղեցին, հոգեւոր մեր նախնական կենտրոն Սուրբ Էջմիածնի և հայրենեաց սրբութիւններն ու յիշատակները: Թեմը գոգարական նախնախնորութիւններ են իրականացնում նաև Մայր Հայրենիքում՝ իր աւանդը բերելով մեր երկրի առաջնեակ մեր ժողովրդի բարօրութեանն ու հոգեւոր կեանքի զօրացմանը:

Հայրապետական Մեր գնահատանքն ու բարեմաղթանքներն են՝ բերում Թեմական ու Երեմիական Խորհուրդների անդամներին, հոգեւոր ապաստարներին, Թեմական ու համայնային կառույցներում նուիրումով արդիւնաւոր գործունեութիւն իրականացնող հաւատարմ հայրերին եւ ամբողջական Մեր Բուր զաւակներին, որ ապրում ու գործում են մեր Սուրբ Եկեղեցու պայծառութեան, Հայրենիքի հզօրութեան և աշխարհապիշում մեր ժողովրդի բարօրութեան լուսաւոր տեղիքով: Յորդորում ենք, որ ամուր մնալ յեր հաւատքի մեջ, ազգաւորութեան ու եկեղեցաւորութեան մեջ, որոնց համար Տերն օրհնում է մեր կեանքը:

Մեր աղօթքն ու մաղթանքն է, որ Բարձրալի Լուսնորդ Իր Սուրբ Եւթի հոգանում ներշնչ խաղաղութեան ու բարօրութեան մեջ պահպանի ԼՄՆ Հայոց Երեմիական Թեմը և ամբողջական հաւատարմութեամբ պարգիւնով նորանոր յիշատակներ:

«Հաղորդանքն կացել է հաւատք, ժողովրդութեամբ, զօրացարութեամբ: Լուսնային ինչ յեր սիրով լիցի» (Լ. Գորն. Ժ. 9 13-14):

Օրհնութեամբ՝

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ

Տուա Կոմիտասի ի 26-մ Յուլուարի
յամի Տեառն 2017 և ի թուին հայոց ՌՆԿԶ
ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի
ընդ համարաւ 998

**PONTIFICAL MESSAGE OF BLESSING AND COMMENDATION
BESTOWED UPON THE FAITHFUL OF THE
WESTERN DIOCESE OF THE ARMENIAN CHURCH OF NORTH AMERICA
UNITED STATES OF AMERICA**

Translation

From the Mother See of Holy Etchmiadzin, we are delighted to extend our Pontifical blessings and congratulatory wishes to His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, the Primate, the reverend Diocesan clergy, the esteemed members of the Diocesan and Parish Councils and the entire faithful of the Western Diocese on the auspicious occasion of the 90th anniversary of the establishment of the Western Diocese of the Armenian Church of North America.

The jubilee celebration presents a keen opportunity to reflect on the history of the Western Diocese, which in itself is the rich history of the Armenian-American people who have remained loyal to our ancestral Christian Faith, our church-loving spirit. At the end of the 19th century and at the turn of the twentieth, the Armenian-Americans who had established residence in the distant shores, expressed their resolute faith and their commitment to preserving the sacred traditions of the Armenian Church through their devotion to the Mother See of Holy Etchmiadzin. The pioneers of the Western Diocese were sons and daughters of Genocide survivors who had been displaced from their ancestral homeland. The grief-stricken brave souls, with fervent prayer on their lips, established parishes, built churches, schools and founded patriotic organizations. Armed with the undying Christian spirit and the hope of victory instilled in their hearts, our people progressed in society due to their staunch belief in Christian values and morals, becoming kind and exemplary citizens of the welcoming country of the United States of America, their adopted homeland. We praise and glorify the Almighty God for the vast accomplishments of the Western Diocese since its establishment. In our prayers, we remember the souls of those Primates who served diligently and compassionately, and whose legacies as pioneers will remain in our hearts forever. H.E. Archbishop Karekin Khachadourian, Archbishop Shnork Kaloustian, Archbishop Torkom Manoogian and the late clergy and laity are among the dedicated people who through their selfless efforts contributed to the vivacity and prosperity of the Western Diocese. We highly commend the laborious task of H.E. Archbishop Vatche Hovsepian, a merited

and decorated servant of Christ who for over thirty years, as a courageous and kind pastor led the Western Diocese, bringing it to new heights.

Indeed, the accomplishments of the Western Diocese in the last ninety years can be attributed to the resilience of the faithful, the guiding spirit of the Primates, the compassion of the clergy and the generosity of all benefactors and supporters. Today, you celebrate the milestone in the Diocesan life with pride. You renew your commitment to the Armenian Apostolic Holy Church and the Motherland with humility and grace and you express your firm belief in our mission through your church-building and humanitarian endeavors.

On the momentous occasion, we express our Pontifical love to His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, the Diocesan Primate whose entire life of selfless service has been dedicated to God and to the Armenian Church. Beloved Archbishop Derderian, we hold your resiliency in high regard. Through your steadfast leadership, a number of communities have been established, and many churches have been built. The spreading of the Gospel of our Lord and Savior Jesus Christ in growing communities and instilling the love of God in the hearts of the faithful has been the ultimate purpose of the expanding Diocese. Your contribution to the prosperity of the Western Diocese has been most evident in the construction of St. Leon (Srbots Ghevontians) Armenian Cathedral, the source of spiritual reawakening of the Armenian people in the Western United States. We fondly remember the consecration ceremony along with your participation amidst the prayers of the Diocesan faithful.

We are tremendously pleased in knowing about the several youth-based missions carried out by the Western Diocese. These include the enhancement of the Christian identity through Christian education, encompassed by the adherence to Christian values, morals and principles, the loyalty to the Mother See of Holy Etchmiadzin, paying homage to the martyrdom of our sanctified ancestors and the preservation of the sacred traditions of the Armenian Church. The Western Diocese has also been actively engaged in the pursuance of humanitarian and charitable missions in the Republic of Armenia. Such support only strengthens the spirituality of the Armenian people and ensures a stronger and a more vibrant Armenia.

We commend and convey our heartfelt wishes to the Diocesan and Parish Councils, the reverend clergy, the community and organizational leaders and the entire Armenian-American faithful who

strive toward a more prosperous Armenian Church, a stronger Armenia and the welfare of the Armenian people in the Diaspora. We exhort you to remain resolute in your faith. Remain patriotic and church-loving people, attributes for which God will bless us abundantly.

In our prayers, we ask the Heavenly Father to keep you under His Benevolent Right Hand. May the Almighty bless and protect the Western Diocese of the Armenian Church of North America and the entire faithful community granting you continued success in your God-pleasing endeavors.

“Be on your guard; stand firm in the faith; be courageous; be strong. Do everything in love” (I Cor. 16:13-14).

With blessings,

KAREKIN II
CATHOLICOS OF ALL ARMENIANS

*This encyclical, numbered 998, written on this 26th day of January
In the year of our Lord 2017 and the year 1466 in the Armenian Calendar
In the Cathedral of Holy Etchmiadzin.*

ԱՊՐԻՆՔ ՄԵՐ ՀԱՒԱՏՔԸ

Պիպլիական Արարատի սուրբ լանջերեն Խաղաղականի ասպնջական ափերուն հաստատուած հայ ժողովուրդը կը նշէ Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի հիմնադրման 90ամեակը՝ նուիրական հաստատութիւն մը, որ միշտ եղած է սփիւռքեան այս կարեւոր գաղթօճախի դարակազմիկ գործունէութեան առանցքը:

27 Նոյեմբեր, 1927-ին, Գեորգ Ե. Վշտալի Կաթողիկոս Թեմի հաստատման առթիւ իր Հայրապետական Կոնդակով կը յորդորէ մեր ժողովուրդի գաւակներուն ըլլալ համախումբ, եկեղեցասէր ու հայրենասէր, իրարու օգնութեան ձեռք մեկնող ու աշխատասէր, մեր լեզուին ու մշակոյթին բծախնդիր, գործերու մէջ՝ պատուախնդիր, եւ ամենէն կարեւոր՝ կենդանի հաւատքով, յոյսով եւ բարի գործերով առլեցուն:

Անցնող 90 տարիներուն, մեր արարող հայորդիք, անսալով Գեորգ Ե. Հայրապետի յորդորին, կառուցեցին եկեղեցիներ, դպրոցներ, մշակոյթի կեդրոններ, հիմնեցին գանազան մարզական, ընկերային եւ բարեգործական միութիւններ, հրատարակեցին լրագրեր, ստեղծեցին ձայնասփիւռի եւ հեռատեսիլի կայաններ, արձանագրեցին զգալի յաջողութիւններ մասնագիտական տարբեր մարզերէն ներս՝ ըլլայ մասնաւոր կամ պետական մակարդակներու վրայ: Մէկ խօսքով, մեր ժողովուրդը գործնական կերպով ապրեցաւ իր հաւատքի կեանքը՝ Արարատի շուքին տակ իր երկու սրբութիւններուն՝ Մայր Հայաստանին եւ Ս. Էջմիածնին համակ նուիրումով:

Այս օրերուն, երբ մեծ շուքով կը տօնախմբենք Թեմիս հաստատման 90 ամեակը, գոհունակութեամբ կը ցնծայ մեր հոգին մեր մէջ ունենալու համար ազգիս Վեհափառ

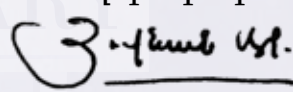
Հայրապետը՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Շինարար Կաթողիկոսը, ով իր շնորհած Հայրապետական այցով եւս առաւել նշանաւորեց պատմական եւ կարեւոր այս իրադարձութիւնը:

Իր երջանկայիշատակ նախնեաց օրինակով, Գարեգին Բ. Վեհափառ Հայրապետը կը շնորհաւորէ Արեւմտեան Թեմի հաւատաւոր ժողովուրդը եւ իր սրբատառ կոնդակի ընդմէջէն կը պատգամէ շարունակել վերելքի ու արարումի դժուարին բայց եւ նուիրական ճամբան:

Թեմիս սկզբնաւորութենէ ցայսօր կարմիր թելի մը պէս մնայուն կը շարունակուի հիմնական պատգամը մեր հայրերու՝ ԱՊՐԻՆՔ ՄԵՐ ՀԱԻԱՏՔԸ գործնականօրէն Տիրոջ պատգամները կեանքի կոչելով:

Նոր հարիւրամեակի սեմին, մեր հայեացքները ապագային յառած՝ տեսիլքներով ու երագներով զեղուն, փառք կու տանք Ամենակալին Աստուած Իր շնորհած բարիքներուն համար եւ երախտագէտ հոգիով կ'աղօթենք Մայր Աթոռի անսասանութեան, ազգիս Վեհափառ Հայրապետի արեւշատութեան եւ Թեմիս պայծառութեան համար: Թո՛ղ Տէրն օրհնէ մեր ժողովուրդի զաւակները, պարգեւէ անոնց ոյժ եւ կորով, որպէսզի միասնաբար, ոգի ի բոին կերտենք վաղուան նոր արշալոյսը:

Հոկտեմբեր, 2017
Պրքակէնք

Աղօթարար,

Յովնան Արքեպիսկոպոս
Առաջնորդ

LIVING OUR FAITH

Descended from the biblical Mount Ararat and settled on the welcoming shores of the Pacific, the Armenian people celebrate the 90th anniversary of the establishment of the Western Diocese of the Armenian Church of North America, a venerable institution which has been the nucleus of all religious, cultural, and educational activities in the Western United States.

On the occasion of the establishment of the Western Diocese, His Holiness Kevork V, in his pontifical encyclical dated November 27, 1927 exhorts the Armenians to be united around the Motherland and the Mother Church, support each other in any circumstances, preserve the Armenian language and culture, be hardworking and ambitious to soar to new heights, and most importantly, live up to their faith.

Heeding the call of Kevork V of blessed memory, throughout the nine decades, our people built numerous churches, schools, cultural centers, established charitable, social, and athletic organizations, published newspapers, founded radio and TV stations, and registered incredible progress in professional fields be it in private, public or government sectors. In other words, our people strived to realize the exhortation of the pontiff in the most tangible way, remaining loyal to its two most sacred shrines standing tall under the protective shade of Mount Ararat, namely the motherland Armenia and the Mother See of Holy Etchmiadzin.

These days, when we celebrate the 90th anniversary of the Western Diocese with festive events, our hearts are engulfed in immense joy for having amongst us His Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of all Armenians who graced us with this jubilant pontifical visit.

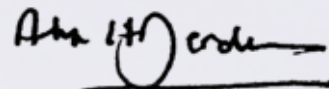
Just like his predecessors, His Holiness Karekin II congratulates the entire community and entreats through his pontifical encyclical to continue building momentum and pursue the arduous but noble path of advancement.

From the beginnings of this Diocese till today, like a red thread, the central message of the founding fathers continues to be “LIVE UP TO YOUR FAITH.”

On the threshold of a new era for our Diocese, we gaze upon the future full of hope and cherished dreams. We thank the Omnipotent for all His gifts and pray that the Mother See of Holy Etchmiadzin remains unshakable. We also pray for the longevity of our beloved Pontiff and the continued prosperity of the Western Diocese.

May God bless our people and grant them strength and perseverance so that united together, we can welcome the new dawn with renewed spirit and aspirations.

Prayerfully,

Archbishop Hovnan Derderian
Primate

*October 2017
Burbank*

ANNIVERSARY

1927-2017

DIOCESAN COUNCIL MESSAGE

We are truly blessed to welcome His Holiness Karekin II, Catholicos and Supreme Patriarch of All Armenians to the Western Diocese. What a glorious moment in our community's history to be embraced by His Holiness' divine spirituality, infinite wisdom and profound kindness.

We congratulate His Holiness on the Eighteenth Anniversary of his election as Catholicos and Supreme Patriarch of All Armenians. We are privileged and honored to have him as our revered and holy leader.

His Holiness' visit coincides with the 90th Anniversary of the establishment of the Western Diocese of the Armenian Church of North America. This Pontifical visit will undoubtedly invigorate our parishioners and the community as they rejoice and celebrate this sacred occasion.

As the Supreme Leader of the Armenian Apostolic Church, the Pontiff has played a pivotal role in leading our church to unprecedented heights. Under his leadership, the church has experienced a multitude of strategic expansion endeavors. Under his helm, divine faith in our communities all around the world has been strong and resolute. Under his fellowship, ecumenical relations with world religious leaders have been illustrious and prominent.

On behalf of the Diocesan Council and our faithful, I wholeheartedly welcome His Holiness, wishing him long life at the helm of our sacred Armenian Church.

On this occasion, I also congratulate our parishioners on the 90th Anniversary of the establishment of the Western Diocese. Under the strong and steadfast leadership of His Eminence Archbishop Hovnan Derderian, our Diocese has expanded its mission throughout the Western United States and Mexico by engaging the youth, establishing new parishes, ordaining new priests and solidifying the Stewardship program.

We pray to Almighty God to grant long life to our Pontiff and many years of continued success to our Diocese.

Joseph Kanimian, Esq.

Chairman, Diocesan Council

Member of the Supreme Spiritual Council

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF ARMENIA TO THE UNITED STATES OF AMERICA

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՅՅԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՄ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

**ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՐԵՎՄՏՅԱՆ ԹԵՄԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ Տ. ՀՈՎՆԱՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՏԵՐՏԵՐՅԱՆԻՆ**

5 սեպտեմբերի, 2017

Բարձրաշնորհ Սրբազան Հայր,

Սրտանց շնորհավորում եմ Ձեզ ու Ամերիկայի բարեպաշտ հայությանը Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցու Հյուսիսային Ամերիկայի Արևմտյան թեմի հիմնադրման 90-ամյա հոբելյանի կապակցությամբ:

Հայ Առաքելական եկեղեցին դարեր շարունակ իր վրա է վերցրել հայապահպանության և հայ մտքի ու մշակույթի հարատևման ապահովման սուրբ գործը: Քրիստոնեական հավատքն ու հայ եկեղեցին հայ մարդու կյանքում ունեցել են ինչպես հոգևոր դեր, այնպես էլ հանդիսացել են ազգի միասնականության ապահովման ու ազգային պետականության կերտման գրավականը:

Որպես Արևմտյան թեմի ծխական համայնքի երբեմնի անդամ՝ հպարտությամբ եմ նշում Ձեր անգնահատելի ավանդը ամերիկահայ համայնքի համախմբման ու միասնականության պահպանման գործում: Չեմ կարող չհայտնել նաև իմ խորին երախտագիտությունը Մայր Հայաստանին ու Արցախին մշտապես սատար կանգնելու, հայրենիք-սփյուռք կապերի զարգացման գործում վիթխարի ներդրում ունենալու, ինչպես նաև հայոց պետականության կերտմանը մշտապես աջակցելու համար:

Գերաշնորհ Տեր,

Հյուսիսային Ամերիկայի Արևմտյան թեմի 90-ամյակն ընթացիկ տարվա ամենանշանակալի իրադարձությունն է ամերիկահայ համայնքի կյանքում: Այն պատեհ առիթ է վերստին արժևորելու հայ եկեղեցու բացառիկ դերակատարությունը հայ ժողովրդի բարգավաճման գործում: Հավատացած եմ, որ Ամենայն Հայոց Հայրապետի մասնակցությունը հոբելյանական միջոցառմանը էլ ավելի հիշարժան կդարձնի այս կառուրագույն իրադարձությունը: Թույլ տվեք Վեհափառ Հայրապետին փոխանցել իմ ջերմագին ողջույններն ու մաղթել արգասավետ հայրապետական այց:

Սրբազան Հայր,

Անգնահատելի է Ձեր անձնական երկարամյա նվիրումը հայ եկեղեցուն ու համայնքին ծառայելու գործում: Սրտանց մաղթում եմ Ձեզ քաջ առողջություն, ուժ ու կորով՝ շարունակելու Արևմտյան թեմի հայ համայնքն առաջնորդելու Ձեր բարձր առաքելությունը:

Խորին հարգանքով՝

ԴԵՍՊԱՆ

ԳՐԻԳՈՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

IN UNITY IS STRENGTH • ԿՈՒՅՈՒՄԸ ՁՈՐԴՈՐՈՒՄ Է

20 Սեպտեմբեր 2017

Գերաշնորհ
Տեր Յովնան Արքեպիսկոպոս Տերտերեան
Առաջնորդ Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ
Հիսիսային Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմի
Պրիվեյթ, Քայիֆորնիա

Գերաշնորհ Սրբազան Հայր,

Ուրախութեամբ կ'ողջունենք Վեհափառ Հայրապետին, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց
Կաթողիկոսի օրհնաբեր այցելութիւնը Քայիֆորնիոյ մեր հոծ եւ աշխոյժ համայնքին,
Արեւմտեան Թեմի հիմնադրութեան պատկառելի 90-ամեակին առիթով:

Տասնամեակներու ընթացքին, ազգային, մշակութային եւ հոգևոր կեանքի տարրեր մարզերու
մէջ արձանագրած իր աճով եւ բազմաթիւ իրագործումներով, յատուկ կշիռ ներկայացնող Լոս
Անձելըսի եւ շրջակայքի մեր համայնքը իր բոլոր հատուածներով, այս առթիւ հպարտութեան,
հոգևոր վերանորոգումի եւ խանդավառութեան պահեր կ'ապրի անկասկած:

Մենք գնահատանքով հետեւած ենք ձեր ձեռնհաս առաջնորդութեամբ թեմէն ներս առաջ
տարուող աշխոյժ գործունէութեան, որ կը դրսևորէ մեր ազգի կենսունակութեան,
երիտասարդ սերունդներու ժամանակակից կեանքի հոգևոր կարիքներուն հասնելու եւ մեր
համընդհանուր ազգային հոգևոր ինքնութեան ամրակերտումին ուղղութեամբ, Մայր
Եկեղեցւոյ պատմական դերին եւ կեդրոնական կարևորութեան գիտակցութիւնը:

Վստահ ենք որ Վեհափառ Հօր այցը, որ նաեւ առիթ պիտի ըլլայ գնահատելու ցարդ
կատարուած աշխատանքը եւ իրագործուած ծրագիրները, պիտի ոգեշնչէ ձեզ,
վերահաստատելու ձեր յանձնառութիւնը, ձեր հոգևոր կոչումի ծանրութեան գիտակից,
վերանորոգ կորովով յառաջ տանելու ձեր աշխատանքը:

Այս նշանակալի առիթով, Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, համայնքը,ն ներս գործող կրթական, մշակութային
եւ երիտասարդական կառոյցներու իր լայն ցանցով, բաժնեկից է ձեր ուրախութեան եւ աջակից
կը մնայ ձեզի ազգի եւ եկեղեցւոյ ծառայութեան նուիրեալ գործին մէջ, հայցելով Վեհափառ
Հօրմէն Հայրապետական օրհնութիւն եւ աղօթարարար առաջնորդութիւն:

Յաջողութեան մաղթանքներով՝

Պերճ Սեդրակեան

ԿԵՂՈՐԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
ԱՅԽԱԳԱՐ • Դպրոց Անդալուսիան • Փոխ ԱՅԽԱԳԱՐԱՆԻ • Անժ Լիւքսեմբուրգ, Սիւնն Լիւքսեմբուրգ • ԳԱՆՁԱԳԱՐ • Նազարեթ Չիլադըցեան • ԱՏԵԼԱԳԻՐ • Նարզիս Ենպէճեան
ԳԱՏՈՐՑ ԱՆԴԱՄ • Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց
ԱՆԴԱՄԱՆԵՐ • ԳԱՆԱՏԱ Նեմա Նարզիսեան ՅՈՒԹԵՐԻՎ Կառէ Կապուշ ԴԱՅՍԱՏԱՆ Կազգն Եղգուպեան, Արժէն Նարզիսեան
ՍԻՆԵԼԱՆ ԽՍԻՍԵՐՈՒԹԵՐԻՆ Արմա Արամեան, Ժողէ՛՛ Ուղարկեան ՍԻՆԵՏԱՆ ԼԱԲԱՆԿԱՆԻ՝ Նուարդ ԱՅԼեան, Երուանդ Տօրեան, Իրիք Եղարիսեան, Միլի Մանուկեան,
Լոռի Մուշէրեան, Արտա Յաղաթիւնեան, Լեւոն Նազարեան, Երուանդ Տեմիրեան ՈՐԱՄԱՏԱՆ Ուրբէն Կարդաճեան ԾՐԱՆԱՍ Արիս Արամեան
ԿԱՄԱՐԱԿԱՆԵՐՈՒ ԿՈՐԿՈՒՐԻ • Գառնիկ Եղգուպեան, Լուիզ Մանուկեան-Սիմոն, Ուղարկու Մանուկեան, Նազար Նազարեան, Նարզիս Տեմիրեան
Ի ՑԻՇԱՏԱԿ • Դպրոց Նուարդ, Դիմնադիր • Ալէք Մանուկեան, Յիւսան Դաւոյանդու Նախագահ

ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION ԳԱՅԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

55 EAST 59TH STREET, NEW YORK, NY 10022 U.S.A. | (212) 319-6383 | AGBUNY@AGBU.ORG | www.AGBU.org

CITY OF BURBANK
OFFICE OF THE MAYOR

September 7, 2017

Archbishop Hovnan Derderian, Primate
The Western Diocese of the Armenian Church of North America
3325 N. Glenoaks Blvd.
Burbank, CA 91504

Dear Archbishop Derderian,

I am happy to congratulate you on the 90th Anniversary of the Western Diocese of the Armenian Church of North America, as well as send my welcome on the occasion of the Pontifical Visit of his Holiness Karekin II, Supreme Patriarch and Catholicos of all Armenians to Los Angeles in October. These are two noteworthy occasions worth celebrating!

For nearly a century, the Western Diocese has played a vital role of support to our region, helping meet the spiritual and educational needs of the Armenian-American community, and celebrating Armenian culture and faith. Your work and positive influence have helped make Burbank a better place to be!

I hope your 90th Anniversary celebration and the upcoming Pontifical Visit will be a time of reflection and joy, honoring your accomplishments and planning for an exciting future. Congratulations on this milestone, and I wish you all the best!

Sincerely,

Will Rogers
Mayor, City of Burbank

275 E. Olive Avenue • P.O. Box 6459 • Burbank, California 91510-6459 • (818) 238-5751 • FAX (818) 238-5757

printed on recycled paper

ԽՈՂԵ ԵՒ ԽՕՍՔ

Քրիստոնեական Հաւատք

«**Կ**եանքը կանգուն է Աստուծոյ սիրով լեցուն հոգու խաղաղութեամբ: Ամէն բան անհաստատ է, երբ մարդկանց մէջ տկարանում է Աստուծոյ ներկայութեան զգացումը, երբ մարդկային առնչութիւններից մինչ ազգերի ու պետութիւնների յարաբերութիւններ կառուցում են սոսկ սեփական շահերի ու ձգտումների կամ՝ պարտադրանքի վրայ:

Գտնել Քրիստոսի խաղաղութիւնը, նշանակում է ունենալ սէր և երջանկութիւն ընտանիքներում, համերաշխութիւն ու բարօրութիւն հասարակութեանց ու պետութեանց մէջ: Մարդացած Աստուածորդին, բոլոր դարերում և բոլոր ժողովուրդների կեանքում պարգևում է զօրութիւնը՝ իրագործելու Աստուծոյ հետ հաշտութեան և մարդկանց մէջ հաճութեան պատգամը, պարգևում է զօրութիւնը ընդունելու երկնային փրկարար շնորհները, որոնք բնակւում են մեր մէջ, երբ համախմբուած ենք խաղաղութիւն, արդարութիւն հաստատելու, աջակցութիւն և մխիթարութիւն բերելու»:

(պատգամ Ս. Ծննդեան տօնին առիթով, 2016 թ.)

CHRISTIAN FAITH

“**L**ife is steadfast when a soul is at peace in the abundance of God’s love. When the presence of God is weakened among men, everything becomes unstable; human kinship and relationships between nations and governments become solely built on the premise of personal gain under pressure or mandate. But to know Christ’s peace means to have love and happiness within families, and harmony and well-being among the people and government. Son of God, made flesh, has for centuries bestowed strength in the lives of all people to actualize the message of man’s fulfillment in reconciling with God. He bestows strength to accept the earthly saving graces which reside within us when we congregate to establish peace and justice, and to bring harmony and reassurance.”

(Message given on the occasion of Holy Nativity, 2016)

Սուրբ Էջմիածին

«Էջմիածին» ասելով, 17 դար ազգս Հայոց խոնարհում է Քեզ, Տէր, որ անսացիր աղօթքին մեր Հաւատի Հօր ու Հայրական խնամքով այցի եկար մեր ժողովրդին:

17 դար «Էջմիածին» ասելով, տեսնում ենք Օրինեալ Աջովդ գծագրուած Խորանը Լոյսի, որտեղից շնորհդ, սէրդ ու Սուրբ Աւետարանիդ լոյսը կենսատու ճառագեց Հայոց կեանքի վրայ ու գծագրեց յարութեան ու յարատևութեան մեր ճանապարհը:

«Էջմիածին» ասելով, 17 դար Քեզ ենք կանչում, Տէր, քանզի Դու այստեղից կանչեցիր մեր ժողովրդին ու պահեցիր միասնական հօտ հաւատաւոր»:

HOLY ETCHMIADZIN

“Etchmiadzin”, for 17 centuries our nation’s people revere you O Lord that with our steadfast prayers of faith, you alighted our people with your Fatherly affection.

“Etchmiadzin”, for 17 centuries we see the illuminated altar illustrated by your Holy Right Hand from whence your grace, your love and the essential light of the Holy Bible radiated onto the Armenian people and designed our journey of resurrection and perseverance.

“Etchmiadzin”, for 17 centuries we call on You Lord since you called on our people from here and sheltered us as Your faithful flock.”

Հայոց Եկեղեցի

«Երեկ, այսօր և յաւիտեան, միշտ նոյնն է առաքելութիւնը Հայաստանեայց Սուրբ Եկեղեցու՝ ուսուցանել Աւետարանը մեր ժողովրդին, հայրենական ասանդներին հաւատարիմ պահել աշխարհասփիւռ Հայութեան, որ միշտ տեսնի հայրենի իր հողում կատարուած հրաշքը՝ էջքը Քրիստոսի և ապրի Աստուծոյ հետ ու Աստուծոյ օրհնութեան ներքոյ»:

THE ARMENIAN CHURCH

“Yesterday, today and forever, the virtue of the Armenian Holy Church remains the same: to teach the Bible to our people, ensuring that Armenians dispersed across the globe remain loyal to our paternal traditions so that they may always see the miracle that occurred in their homeland—the Descent of the Only Begotten Son—and live with God under His blessing.”

Հայրենիք

«Հօր ու ծաղկուն Հայրենիքը յոյսն ու երաշխիքն է մեր լուսաւոր գալիքի, ապահովութիւնը, բարգաւաճումն ու բազմապատկումը մեր ընտանիքների, գրաւականը հայրենադարձութեան, զօրեղ կռուանը հայապահպանութեան, որ Սփիւռքում ապրող Հայութեան սերունդները հարազատութեան ամուր կապով կապուած լինեն Մայր Հայրենիքին և մասնակից՝ հայրենական կեանքին»:

HOMELAND

“Mighty and bountiful, the Homeland is the hope and testament to our bright future, the security, prosperity and growth for our families. It is the pledge for repatriation, the robust foothold of nationalism, authentically bonding generations of Diaspora Armenians to firmly connect with the Homeland and her people.”

Սփիւռք

«Հայրենիքի հզորութիւնն ու առաջընթացը ուժն ու զօրութիւնն են նաև Սփիւռքի: Դարեր շարունակ, թէկուզ բարւոյք պայմաններում, թէկուզ՝ դժուարին, Սփիւռքը, եթէ ապրել է ու պահպանուել, ապա՝ իր Հայրենիքը ազատ տեսնելու և Հայրենիք վերադառնալու երազով: Այսօր երազը իրական է մեր Հայրենիքի այս հատուածի վրայ և Հայաստանի ու Արցախի ազատ կեանքի հանդէպ հաւատը իրական է, որ պիտի դառնայ մեզ առաջնորդող լոյսը»:

DIASPORA

“The might and progress of the Homeland are likewise the strength and progress of the Diaspora. For centuries, in good times and in bad, (under conditions of ease and difficulty), the Diaspora has lived and preserved with the vision of a free Homeland and a dream of returning to her. Today, that dream is a reality for this portion of our homeland just as our faith to live free in Armenia and Artsakh is also a reality that will become our forward guiding light.”

Հայ ժողովուրդ

«Մահ իմացեալ անմահութիւն է» կարգախօսը պիտի փոխուի մեր ժողովրդի համար, այսուհետև պիտի ասենք. «Կեանք իմացեալ անմահութիւն է»: Այո՛, մենք այլևս պիտի ապրելով ապրենք, յաղթելով ապրենք: Հայրենասիրութիւնը բանաձևելու կարիք չունի. նրանով պիտի ապրես, գործես, արարես»:

PEOPLE OF ARMENIA

“The quote ‘To die for a cause is enduring,’ must change in the mindset of the people. From now on we will say, ‘To live for a cause is enduring.’ Yes, from here on, we must live life victoriously. Patriotism does not need a formula. You must live with it, you must work for it, and you must produce with it.”

1927-2017

Նոր Սերունդ

«Երիտասարդ սերնդի ազգային ոգով կրթությունը և հայրենի սրբազան արժեքներով դաստիարակությունն է գրաւականը մեր ժողովրդի գոյութեան յարատւութեան»:

YOUTH (NEW GENERATION)

“The fundamental premise of our people’s relentless existence is through the education of our youth in the spirit of nationalism and in the teachings of our sacred ancestral values.”

Ընտանիք

«Ընտանիքում են խնամում և զօրանում հաւատքը, յոյսն ու սէրը, որոնցով ընտանեկան ազատ, ջերմ ու հարազատ միջավայրում մարդը աճում ու զարգանում է դէպի բարին ու կատարեալը: Աստուած կազմեց և օրհնեց ընտանիքը, որ այն հաստատուած մնայ, աճի և բազմանայ սիրոյ մէջ և արտացոլի Աստուծոյ փառքը, Աստուծոյ ներկայութիւնը և Աստուծոյ խնամքը արարչութեան և բոլոր մարդկանց հանդէպ: Ընտանիքը կոչուած է շարունակելու Աստուծոյ արարչագործութիւնը և պաշտպանելու մարդկային հոգու աստուածապատկեր նկարագիրը»:

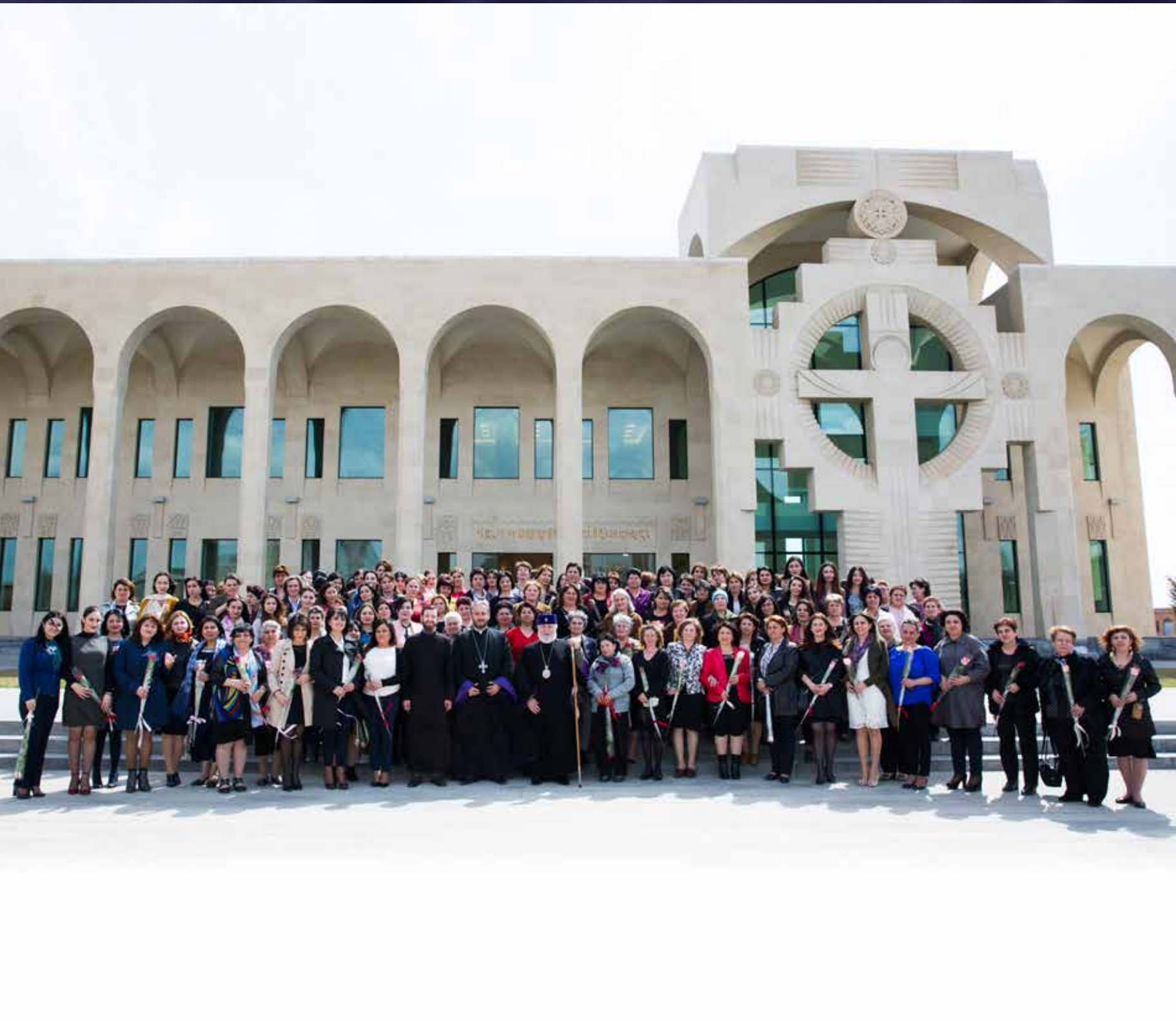

FAMILY

“It is within family that faith is nurtured and strengthened along with hope and love creating a free, warm and pure environment in which man grows and develops toward the good and righteous. God created and blessed the family so that it remains sturdy, growing and multiplying in love to radiate God’s glory, His presence and care for His creation and all mankind. The family is called upon to continue God’s creation and to protect the spirit of humanity made in the divine image of God.”

Հայ Մշակույթ և Դպրոցին

«Լեզու, հաւատք, մշակույթ. սրանք են շաղկապում հայրենեաց եզերքներից հեռու, տարբեր ժողովուրդների յարակցութեամբ ապրող մերազնեայ զաւակաց, ազգային ինքնութիւն պահպանել, սերունդ մեծացնել՝ հաւատարիմ իր արմատներին եւ տէր՝ իր ժառանգութեան»:

ARMENIAN CULTURE AND SCHOOLING

“Language, faith, culture. These are what radiate beyond the borders of our land and onto our Armenian children living among and in connection with other peoples; guard the cultural identity, raise generations loyal to their roots, and protect their heritage.”

Հայոց Տեղապանություն

«Ամենայն Հայոց Հայրապետիս մաղթանքն է, որ դեպի Եդեսի յուշարձանները առաջնորդող մեր ուղին վասն հայրենեաց, վասն հաւատքի ուխտի նորոգման ճանապարհի լինի մշտապէս, զօրացնելով մեզ միաբանելու ազգային մեր կեանքը, խաղաղ երկնքի ներքոյ շէն ու բարօր դարձնելու անկախ մեր Հայրենիքը, ուր խտացրել ենք պատկերը «կորուսեալ» մեր երկրի՝ Նոր Արաբկիրով, Նոր Խարբերդով, Նոր Զեյթունով, Նոր Կիլիկիայով, Նոր Մալաթիայով:

Արդ, մենք, որ զօրու եղանք վերքն ու ցաւը արարող ուժի վերափոխել, գործենք ու կերտենք հայրենադարձութեան հայրենաշէն ոգով, որպէսզի երբեք չխոնարհուեն սրբութեան տաճարները մեր հողում, որպէսզի երբեք և ոչինչ այլևս չդարձնի մեզ աքսորական ու գաղթական, և խաղաղասէր ու ստեղծագործ ժողովուրդը մեր մշտապէս չարին բարիով յաղթողի վստահութեամբ, հաւատով ու յոյսով նայի գալիքին»:

THE ARMENIAN GENOCIDE

“As Patriarch of All Armenians, it is our wish that the genocide memorials guide our demands for the sake of our Motherland, for the sake of always pledging to renew our faith, unanimously strengthening our national lives and transforming, under peaceful skies, our independent Motherland vivacious and prosperous; a Motherland in which we embody images of our ‘lost’ lands with ‘New Arapgir, New Kharpert, New Zeytoun, New Giligia, New Malatia.’ Consequently, we who have been forced to convert our wounds and pain into strength, let us work and cultivate in the spirit of reformation and nationalism so that our sacred altars may never be demeaned on our lands and that nothing ever again takes us back to a state of exile and refuge. May our peace loving and constructive people live with the confidence that good overcomes evil and may we look toward the future with faith and hope.”

The Apostolic Succession and the Supreme Patriarchs of the Armenian Church

From the Apostolic Age of the Creation of the National Church of Armenia

A.	St. Thaddius the Apostle	43-66
B.	St. Bartholomew the Apostle	60-68
C.	Catholicos Zacharia	68-72
D.	Catholicos Zemendos	72-76
E.	Catholicos Adernerseh	77-92
F.	Catholicos Mooshe	93-123
G.	Catholicos Shahen	124-150
H.	Catholicos Shavarsh	151-171
I.	Catholicos Ghevondius	172-190
J.	Catholicos Mehroojan	240-270

From the Creation of the National Church of Armenia in 301 A.D. to present

1.	St. Krikor Loosavorich	302-325	30.	Anastas I of Agori	661-667
2.	St. Aristakes I Barte	325-333	31.	Israel I of Othmoos	667-677
3.	St. Vertanes I Barte	333-341	32.	Sahak III of Tsoraphor	677-703
4.	St. Hoosik I Barte	341-347	33.	Yeghia I of Artjesh	703-717
5.	Paren I of Ashtishat	348-352	34.	St. Hovhannes III of Otsoon	717-728
6.	St. Nersess I The Great	353-373	35.	David I of Aramonk	728-741
7.	Shahak I of Manazkert	373-377	36.	Trdat I of Othmoos	741-764
8.	Zaven I of Manazkert	377-381	37.	Trdat II of Dasnavork	764-767
9.	Asboorages I of Manazkert	381-386	38.	Sion I of Bavonk	767-775
10.	St. Sahak I, Barte (The Great)	387-439	39.	Yessai I of Yeghipatroosh	775-788
11.	St. Hovsep of Hoghotsmetsi	440-452	40.	Stepanos I of Devin	788-790
12.	Melideh I of Manazkert	452-456	41.	Hovab I of Devin	790-791
13.	Movses I of Manazkert	456-461	42.	Soghomon I of Garni	701-792
14.	St. Kiud of Arahez	461-478	43.	Kevork I of Burakan	792-795
15.	St. Hovhannes I of Manatagooni	478-490	44.	Hovsep II of Parpi	795-806
16.	Babguen I of Othmoos	490-516	45.	David II of Gagagh	806-833
17.	Samuel I of Artsketsi	516-526	46.	Hovhannes IV of Ova	833-855
18.	Mooshe I of Ailaberetsi	526-534	47.	Zacharia I of Tsak	855-876
19.	Sahak II of Ooghketsi	534-539	48.	Kevork II of Garni	877-897
20.	Kristaphor I of Tirarijtsi	539-545	49.	St. Mashtotz I of Eghivard	897-898
21.	Ghevond I Yerasdetsi	545-548	50.	Hovhannes V of Draskhanakert	898-929
22.	Nersess II of Bagrevand	548-557	51.	Stepanos II Reshtooni	929-930
23.	Hovhannes II Gabeghian	557-574	52.	Theodoros I Reshtooni	930-941
24.	Movses II of Yeghivard	574-604	53.	Yeghishe I Reshtooni	941-946
25.	Abraham I Aghbatanetsi	607-615	54.	Anania I of Mogs	946-968
26.	Gomitas I of Aghtzik	615-628	55.	Vahan I of Suni	968-969
27.	Kristaphor II Apahooni	628-630	56.	Stepanos III of Sevan	969-972
28.	Yezr I of Parajnakerts	630-641	57.	Khachik I Arsharooni	973-992
29.	Nersess III Dayetsi (Ishkhan)	641-661	58.	Sarkis I of Sevan	992-1019

59.	Bedros I Guetadarts	1019-1058	96.	Krikor XI of Byzantium	1536-1545
60.	Khachik II of Ani	1058-1065	97.	Stepanos V of Salmast	1545-1567
61.	Krikor II Vuhgayaser	1066-1105	98.	Michael I of Sebastia	1567-1576
62.	Barsegh I of Ani	1105-1113	99.	Krikor XII of Vagharshapat	1576-1590
63.	Krikor III Bahlavooni	1113-1166	100.	David IV of Vagharshapat	1590-1629
64.	St. Nersess IV Shnorhali	1166-1173	101.	Movses III of Datev	1629-1632
65.	Krikor IV Duhgha	1173-1193	102.	Pilippos I of Aghbak	1633-1655
66.	Krikor V Karavej	1193-1194	103.	Hagop IV of Choogha	1655-1680
67.	Krikor VI Abirad	1194-1203	104.	Yeghiazar I of Aintab	1682-1691
68.	Hovhannes VI of Sis	1203-1221	105.	Nahapet I of Edessa	1691-1705
69.	Constantine I of Bartsrberd	1221-1267	106.	Alexander I of Choogha	1706-1714
70.	Hagop I of Guhla	1268-1286	107.	Asdvadzadour I of Hamadan	1715-1725
71.	Constantine II of Gadoog	1286-1289	108.	Karapet II of Ooluhn	1726-1729
72.	Stepanos IV of Hromkla	1290-1293	109.	Abraham II of Khoshap	1730-1734
73.	Krikor VII of Anavarza	1293-1307	110.	Abraham III of Crete	1734-1737
74.	Constantine III of Caesarea	1307-1322	111.	Ghazar I of Djahook	1737-1751
75.	Constantine IV of Lambron	1323-1326	112.	Minas I of Akn	1751-1753
76.	Hagop II of Anavarz (Resigned and elected again as Catholicos)	1327-1341 1355-1359	113.	Alexander II Karakashian, Byzantine	1753-1755
77.	Mekhitar I of Guhrner	1341-1355	114.	Hagop V of Shamakhi	1759-1763
78.	Mesrop I of Ardaz	1359-1372	115.	Simeon I of Erevan	1763-1780
79.	Constantine V of Sis	1372-1374	116.	Ghookas I of Garin	1780-1799
80.	Boghos I of Sis	1374-1382	117.	David V Gorghanian (of Eneket)	1801-1807
81.	Theodoros II of Cilicia	1382-1392	118.	Daniel I of Soormari	1807-1808
82.	Garapet I of Gegh	1392-1404	119.	Yeprem I of Tsoragegh	1809-1830
83.	Hagop III of Sis	1404-1411	120.	Hovhannes VIII of Garpi	1831-1842
84.	Krikor VIII Khantsoghat	1411-1418	121.	Nersess V of Ashtarak (Shahazizian)	1843-1857
85.	Boghos II of Garni	1418-1430	122.	Mattheos I Choochajian	1858-1865
86.	Constantine VI of Vahka	1430-1439	123.	Kevork IV Kerestegian	1866-1885
87.	Krikor IX Moosabegiants	1439-1441	124.	Magar I Der-Betrosian	1885-1891
88.	Kirakos I of Virab	1441-1443	125.	Mekrtich I Khrimian Hayrig	1892-1907
89.	Krikor X Jalalbegiants	1443-1465	126.	Mattheos II Izmirlian	1908-1910
90.	Aristakes II Athorakal	1465-1469	127.	Kevork V Soorenian	1911-1930
91.	Sarkis II Achadar	1469-1474	128.	Kohren I Mooratbegian	1932-1938
92.	Hovhannes VII Achagir	1474-1484	129.	Kevork VI Cheorektjian	1945-1954
93.	Sarkis III Mussayl	1484-1515	130.	Vazken I Baljian	1955-1994
94.	Zacharia II of Vagharshapat	1515-1520	131.	Karekin I Sarkissian	1995-1999
95.	Sarkis IV of Georgia	1520-1536	132.	Karekin II Nersissian	1999 - present

90 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՆՋՆԱԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆ

1927-2017

Պատմական Համառոտ Ակնարկ

Համայն Հայութեան Եկեղեցւոյ Հովուապետը՝ Խրիմեան Կաթողիկոս, հայրական հոգատարութեամբ զեղուն իր Կոնդակին մէջ կ'անդրադարձնէ իր ակնկալութիւնները եւ կը կատարէ շատ յստակ ազգային եւ եկեղեցական յանձնարարութիւններ. *«Ճշմարիտ է, Հայի կեանքը միշտ աստանդական է եղեր, բայց Աստուած նրան ի սպառ չէ թողեր, երբ Հայն չէ մոռացեր զՀայաստան, չէ մոռացեր իւր Լուսաւորչական կրօնը, երբ չի կորուսեր իւր մայրենի լեզուն, երբ ամենայն երկիւղածութեամբ եւ սրբութեամբ պահպաներ է իւր հայրենական բնատուր աւանդութիւնները եւ նահապետական, բարոյական յատկութիւնները»* (Խրիմեան Հայրիկ, Կոնդակ, Յուլիս 2, 1898):

Փաստօրէն, Խրիմեան Հայրիկի 1898, Յուլիս 2 թուակիր Կոնդակով՝ Միացեալ Նահանգներու մէջ «Հովուութիւնը» կը վերածուէր «Առաջնորդութեան» (ՄՈՒՇԵՂ ԵՊՍ., Ամերիկահայ Տարեցոյցը, հտ. Ա., Պոստըն, 1912, էջ 114): Եւ այսպէս, Միացեալ Նահանգներու Թեմական Առաջնորդութեան կեդրոնը պաշտօնապէս կը հաստատուի Ամերիկայի Արեւելեան շրջանի Ուստըր քաղաքին մէջ (Մեսէչուսէց Նահանգ): Ամերիկահայերու անդրանիկ Երեսփոխանական Ժողովը կը գումարուի նոյն Ուստըր քաղաքին մէջ՝ Յուլիս 12, 1902 թուականին եւ Ժողովը կը խմբագրէ Թեմին Սահմանադրութիւնը: Խրիմեան Հայրիկ Կաթողիկոսը, նոյն տարուան (1902ի) Մեպտեմբեր 6ին գրուած իր Կոնդակով, հաստատած է Ամերիկահայերու Եկեղեցական այս առաջին Սահմանադրութիւնը (ՄՈՒՇԵՂ ԵՊՍ., Ամերիկահայ Տարեցոյցը, հտ. Ա., Պոստըն, 1912, էջ 115):

Պատմական իրականութիւն է, որ յաջորդաբար, Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Թեմը, անջատուելով Ամերիկայի Արեւելեան Առաջնորդութենէն, կը ճիւղաւորուի եւ իբր առանձին Թեմ կը հաստատուի Նոյեմբեր 28, 1927ին՝ Գէորգ Ե. Սուրբն-

եանց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին Կոնդակով: Ուրեմն, Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Արեւմտեան Թեմը պաշտօնապէս վաւերացուած կը յայտարարուի Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին Կոնդակով: Այս ձեւով, Գալիֆորնիայի շրջանը կ'ունենայ իրաւական առանձին վարչութիւն եւ եկեղեցական իրաւունք՝ ունենալու եկեղեցական առանձին Առաջնորդ:

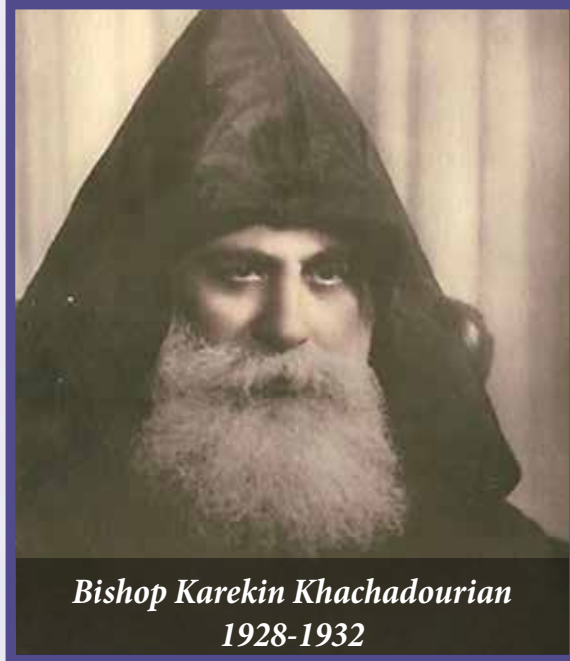
Հետեւաբար, Միացեալ Նահանգներու մէջ, լուսահոգի Մկրտիչ Ա. Խրիմեան Հայրիկ Կաթողիկոսին օրով՝ Հայ Առաքելական Եկեղեցին ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ իբր Թեմ հաստատուած է Յուլիս 2, 1898ին: Իսկ Գէորգ Ե. Սուրբնեանց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, իր Նոյեմբեր 28, 1927 թուակիր Կոնդակով ալ Գալիֆորնիա Նահանգը ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ յայտարարած է առանձին Թեմ՝ ընդունելով Գարեգին Եպս. Խաչատուրեանի ընտրութիւնը, իբր Արեւմտեան Թեմի առաջին Առաջնորդ:

Արեւմտեան Թեմը իր Առաջնորդութիւնը հաստատած է Ֆրեզնօ քաղաքին մէջ եւ 1958 թուականին է որ տեղափոխուած է Լոս Անճելըս: Այսօր, բացի Գալիֆորնիա Նահանգէն, 1980 թուականէն ասդին Արեւմտեան Թեմի սահմաններէն ներս առնուած են Գոլորատօ, Արիզոնա, Օրեկըն, Եութա, Հավայի, Մոնթանա, Այտըիօ, Նեւատա, Նիու Մեքսիքօ, Վաշինկթըն եւ Վայոմինկ Նահանգները: Արեւմտեան Թեմը, փաստօրէն, շատ ընդարձակուած է, նկատի ունենալով, որ քաղաքացիական պատերազմներու պատճառով, 1960-1970ական թուականներէն, Միջին Արեւելքէն Հայ Գաղթականներու ստուար խումբեր հասած եւ գործերու բերումով տեղաւորուած են Միացեալ Նահանգներու այս կամ այդ շրջաններուն մէջ: Հոս հարկ է աւելցնել, որ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը, իր Նոյեմբեր 21, 2014 թուականի սրբատառ Կոնդակով, Մեքսիքոն (Մեքսիքոյի Միացեալ Նահանգները) պաշտօնապէս կցեց Ամերիկայի միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Թեմի «Թեմական կառոյց»էն ներս:

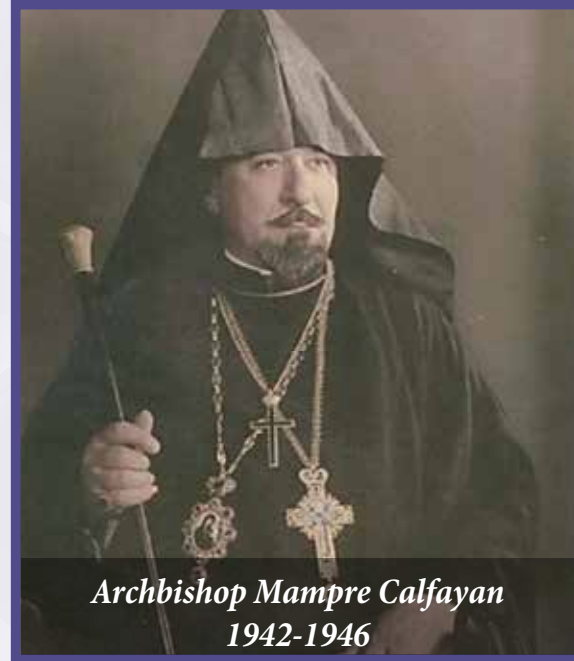
Պատմութիւնը վկայութիւն է, իսկ երթը կը շարունակուի...

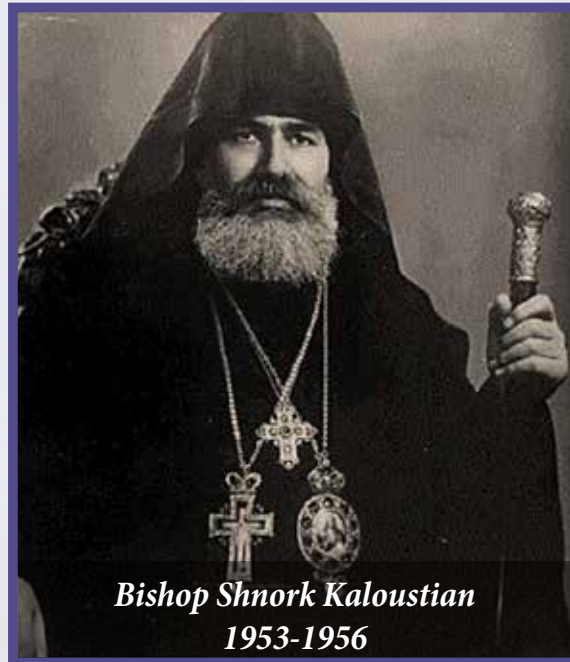
*Հրապարակի Ամենապատիւ
Արքեպիսկոպոս Վեպի Առաքելոսեան*

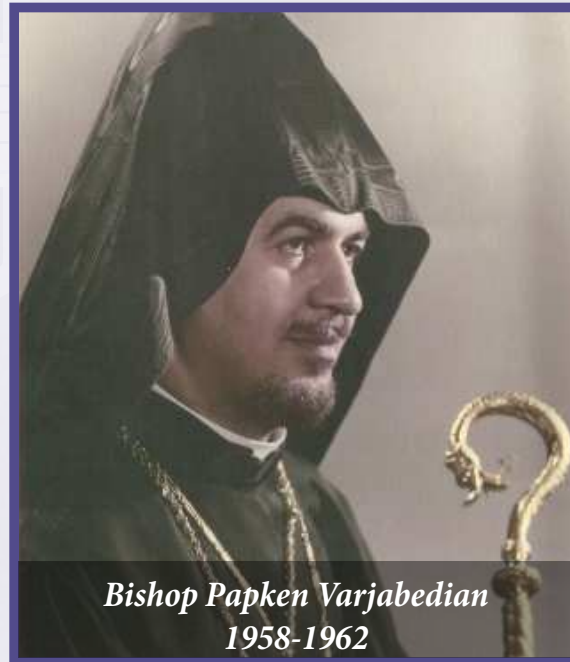
*Bishop Karekin Khachadourian
1928-1932*

*Archbishop Mampre Calfayan
1942-1946*

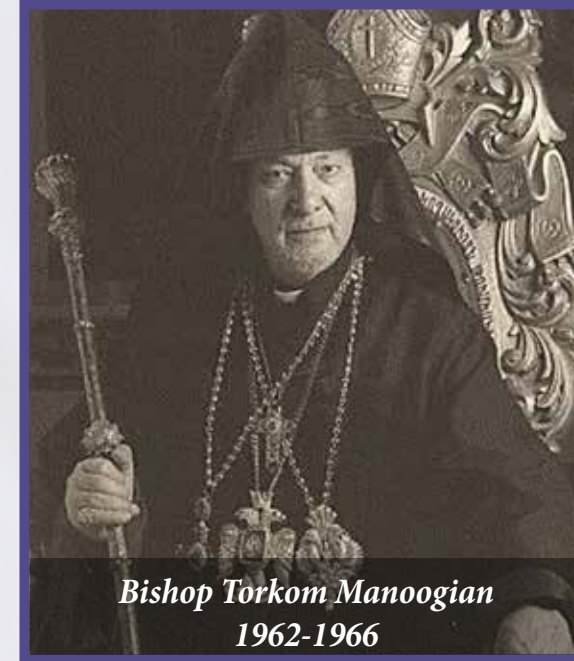

*Bishop Shnork Kaloustian
1953-1956*

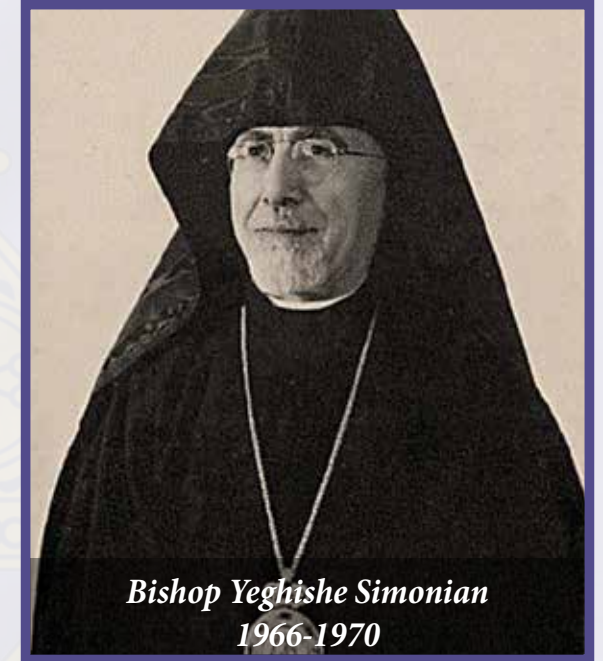

*Bishop Papken Varjabedian
1958-1962*

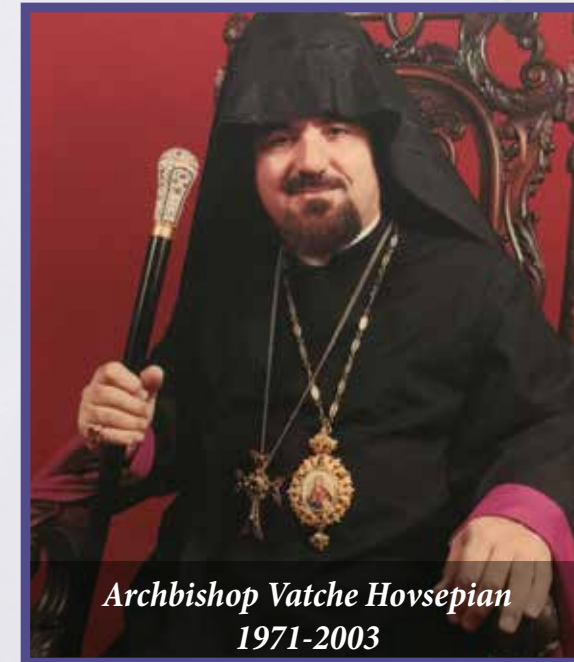
*Primates of the Western Diocese
of the Armenian Church of North America*

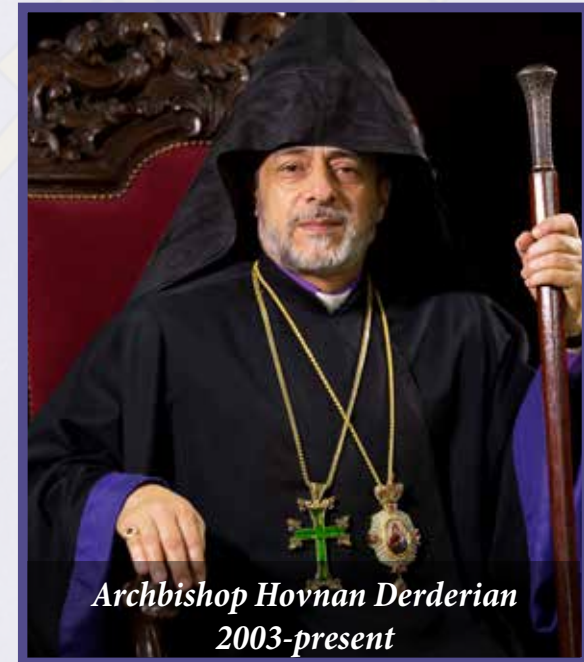
*Bishop Torkom Manoogian
1962-1966*

*Bishop Yeghishe Simonian
1966-1970*

*Archbishop Vatche Hovsepian
1971-2003*

*Archbishop Hovnan Derderian
2003-present*

90 YEARS OF COMMITMENT AND SERVICE

1927-2017

A BRIEF HISTORY OF THE ARMENIAN CHURCH OF NORTH AMERICA

In 1898, Catholicos Mkrtich Khrimian, who extended his jurisdiction to the Armenian Church in America in response to Constantinople Patriarch Malachia Ormanian's request, consecrated Fr. Hovsep Sarajian as a bishop, sending him to Worcester, Massachusetts, where he had previously served in the capacity of an Archimandrite for four years.

It was Bishop Sarajian who also consecrated the Holy Trinity Armenian Church of Fresno on October 14, 1900. He also consecrated the St. Gregory the Illuminator Armenian Church in Fowler in April of 1910.

During that period, at the initiative of Bishop Sarajian, the Diocesan Headquarters of America was established in the city of Worcester, Massachusetts on July 17-18, 1901. The first Armenian-American Diocesan Assembly, which prepared the Diocesan By-Laws, was convened in Worcester, Massachusetts on July 12, 1902. Shortly thereafter, on September 6, 1902, His Holiness Khrimian Hayrig ratified the By-Laws with his encyclical.

Simultaneous to the East Coast, the Armenian population was growing in the West Coast quite rapidly. In 1910, responding to an inquiry from the diocesan office in Worcester, the Fresno parish reported 5,000 Armenians in California, of whom 4,000 were in Fresno.

To tend to the spiritual needs of the growing Armenian American community in California, the Diocese of California was established as a separate entity by the encyclical of His Holiness Kevork V, Catholicos of All Armenians, on November 28, 1927. The Diocese of California, later renamed as the Western Diocese of the Armenian Church of North America, held its first Diocesan Assembly on October 28, 1928.

At the time of the establishment of the Western Diocese, 1927-1928, there were five (5) churches in California:

1. Holy Trinity (consecrated in 1900 in Fresno)
2. St. Gregory the Illuminator (consecrated in 1910 in Fowler)
3. St. Mary (consecrated in 1911 in Yettem)
4. Holy Cross (consecrated in 1923 in Los Angeles)
5. Sts. Sahag-Mesrob (consecrated in 1924 in Reedley)

Bishop Karekin Khachadourian of Trabizon was the first elected Primate of the Western Diocese who assumed the office on May 26, 1928.

During the 1960-1980 period, we note that a new and stronger wave of immigration of Armenians from the Middle Eastern countries began to arrive in Los Angeles as a result of political unrest, civil war and social instability in the region. They came primarily from Lebanon, Iran, Syria, Egypt, and Iraq. Then, with the independence of Armenia from the Soviet Union in the early 1990's, we saw an unprecedented immigration of Armenians to the United States.

The influx of immigrants to Los Angeles made the city into the largest Armenian community outside of Armenia. Naturally, the characteristics of the Los Angeles Armenian community have undergone major social, ethnic, cultural, spiritual, religious and organizational changes.

Along with these realities, new challenges and demands are created for the Armenian Church, requiring new approaches, methods and points of view.

In the summer of 1960, during the primacy of Bishop Papken Varjabedian, His Holiness Vasken I, Catholicos of All Armenians was the first Pontiff to visit the Western Diocese.

On Saturday, March 13, 1971, at St. Mary Armenian Church of Yettem, during the Diocesan Assembly, His Grace Bishop Vatche Hovsepian was elected to be the seventh Primate of the Western Diocese, succeeding His Grace Bishop Yeghishe Simonian.

The newly-elected Primate immediately set about to secure for the Diocese its own Headquarters as the administrative center of the Armenian Church in the Western United States and to establish, as much as possible, a new religious mission with new perspectives and a new mode of thinking. The result of his efforts was the acquisition of the present building of St. John Garabed Armenian Church of Hollywood, which, at the same time, served as a parish church and the Diocesan Headquarters. The Diocesan Headquarters functioned in Hollywood until it was moved to the complex of St. Gregory the Illuminator Armenian Church in Pasadena in 1994, following the Northridge Earthquake.

As a result of Archbishop Vatche Hovsepian's serious and tireless pursuit, in 1997 the present Diocese building in the city of Burbank was purchased and the Diocesan Headquarters was moved to its new location as an appropriate center for the administration of the Diocese. It was during the primacy of Archbishop Vatche Hovsepian that plans for an adjoining cathedral were set forth. On May 3, 2003, at the 76th Diocesan Assembly held at the Diocesan Headquarters in Burbank, Archbishop Hovnan Derderian was elected as the 8th Primate of the Western Diocese.

The primacy of Archbishop Derderian has thus far gained its own recognizable characteristics, which are:

- Church and administrative reorganization
- Recruiting and preparing candidates for priesthood
- Expansion of Christian education and ethics in the community
- Regular conferences and lectures for the clergy
- New plans and projects for parishes and follow-up for their expeditious implementation
- Decisiveness in strategic implementation
- Honoring those, who have made a difference in the life of the church and the community

These distinguishing characteristics of ministry portray Archbishop Derderian's vision and the way he perceives the mission of the church in the 3rd millennium.

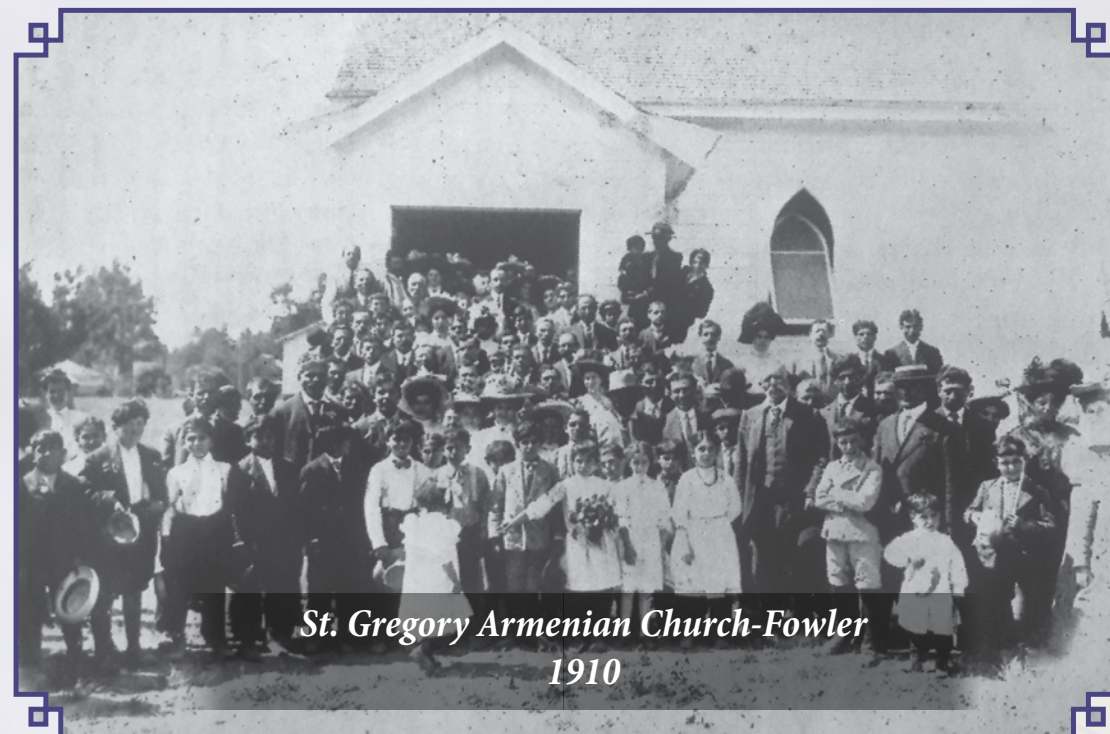
Throughout the historic existence of the Armenian people, the Armenian Church has always been a living phenomena. Each generation, to a greater or lesser degree, has grasped the idea that the Armenian Church is a spirit, which has lived for centuries in the souls of the Armenian people, and the Armenian people have been an integral part of the existence of the Church.

In the last decade, the Western Diocese of the Armenian Church was completely transformed and reorganized under the leadership of its Primate, His Eminence Archbishop Hovnan Derderian. It is noteworthy that in the short span of 10 years, the number of Diocesan staff has nearly tripled (average age is 35). The expansion of Diocesan programs and missions took root with the staffing of these trained professionals, who have undertaken numerous programs and projects in the Diocese. As a part of the Diocesan restructuring, the number of committees and auxiliary bodies were multiplied during the Primacy of His Eminence Archbishop Hovnan Derderian.

Indeed, since its establishment in 1927, the Western Diocese of the Armenian Church of North America continues to grow, prosper, and thrive. Especially, during the last decade we have seen the Diocese in full action catalyzing the positive change in every façade of its ministry through the guidance of the Holy Spirit.

The Primate, Archbishop Hovnan Derderian has made it very clear that nothing can hinder the wave of change as it starts to sweep through our lives. Stereotypes, traditionalism, misoneism, conservative mindset, or comfortability are simply unable to withstand the incredible power of the avalanche that brings renewal, freshness, and new perspective. Where the Holy Spirit is present, there cannot be stagnation. When the Holy Spirit is working, everything is in motion.

We extend our deepest gratitude to our beloved Seminary Scholarship Circle*

Benevolent Benefactor

Mr. & Mrs. Gerald H. and Patricia Turpanjian

Being honored today for their invaluable support of the Western Diocese of the Armenian Church and the Mother See of Holy Etchmiadzin. Their Christian spirit is reflected in their commitment to the mission of the Armenian Apostolic Church.

Philanthropist

Mr. & Mrs. Vatche and Tamar Manoukian

Diocesan Pillars

Mr. & Mrs. Laven and Sonia Akian

Mr. & Mrs. Vartkes† and Jean Barsam

Mr. & Mrs. Arshag† and Eleanor† Dickranian

Mr. & Mrs. Armen and Nora Hampar

Mr. & Mrs. Raymond and Ani Hartoonian

Mr. & Mrs. Jack and Maro Kalaydjian

Mr. & Mrs. Bedros and Anna Oruncakciel

Mr. & Mrs. Aramais and Natella L. Paronyan

The Paul Brothers†

Mr. & Mrs. Sinan and Angele Sinanian

Mr. & Mrs. Petros and Karine Taglyan

Mr. John Tajirian

Mr. & Mrs. Antranik and Virginia Ozbag Zorayan

Benefactor

Mr. & Mrs. Nshan and Margarita Blikian

Mr. & Mrs. David and Margaret Mgrublian

Mr. Vartan Nazerian

Mr. & Mrs. Edi and Talin Sarafoglu

Patron

A.G.B.U. Asbeds

Dr. & Mrs. Scott and Jane Asmar

Sponsor

Mrs. Sybille Aprahamian

Mr. & Mrs. Alexis and Odet N. Gevorgian

Krikor and Marilyn Bezdikian & Ishkhan and Gayane Tatouljian

Mrs. Alice Navasargian

Mr. & Mrs. Ralph and Savey Tufenkian

Mr. & Mrs. Kevork and Elizabeth Loryan

Supporter

Dr. & Mrs. Varoujan and Lena Altebarmakian

Mr. & Mrs. Albert and Tove Boyajian

Mr. & Mrs. Harry and Aida Chakarian

Mr. & Mrs. Nazaret and Alice Chakrian

Mr. & Mrs. George† and Flora Dunaïans

Mr. & Mrs. Ohannes and Karmen Garavarian

Mr. & Mrs. Hartypoon and Silva Hilalian

Mr. & Mrs. Ovanes and Nazeli Kutnerian

Mr. & Mrs. Kenneth and Cynthia Norian

*Donations received as of October 9, 2017

90th Anniversary of the Western Diocese of the Armenian Church of North America

Steering Committee

Archbishop Hovnan Derderian
Joseph Kanimian, Esq - Chairman
Very Rev. Fr. Sasoon Zumrookhidian
Rev. Fr. Manoug Markarian
Rev. Fr. Vazken Movsesian
Rev. Fr. Khajag Shahbazyan
Rev. Fr. Nerses Hayrapetyan
Dr. Vahram Biricik
Flora Dunaian
Derik Ghookasian
Dn. Hovhannes Gumruyan
Barkev Hamalian
Silva Katchiguian
Sirvart Kavoukjian
Harout Markarian
Vartan Nazerian

Host Committee

Joseph Kanimian, Esq - Chairman
Bob Barsam
Ara Der Sarkissian
Derik Ghookasian
Shant Krikorian
Ron Nazeley
Vartan Nazerian
Harout Soghomonian
Ishkhan Tatoulian
Hrant S. Vartzbekian
Dr. Harout Yaghseizian

Hrashapar & Pontifical Liturgy Committee

Dr. Vahram Biricik - Chairman
Rev. Fr. Manoug Markarian
Rev. Fr. Sarkis Petoyan
Rev. Fr. Yeghia Isayan
Rev. Fr. Khajag Shahbazyan
Rev. Fr. Seroupe Alanjian
Hrant Adourian
Vahan Aladadian
Hovig Antabian
Aida Askejian
Robert Babaian
Lily Ring Balian
Krikor Demirjian
Derik Ghookasian
Barkev Hamalian
Dr. Hakop Mkhsyan
Dr. Hagop Nalbandian
Sayat Oruncakciel
Vahe Skenderian
Hrant S. Vartzbekian

Banquet Committee

Flora Dunaian - Co-Chair
Margaret Mgrublian - Co-Chair
Lily Ring Balian
Araxie Boyamian
Alice Chakrian
Hermine Janoyan
Silva Katchiguian
Annette Kosker
Cindy Norian
Doris Sarkisian
Gayane Tatoulian

Receptions Committee

Alice Chakrian
Ramela Serobyan
Aida Sethian
Lena Simonian

Youth Committee

Rev. Fr. Vazken Movsesian - Chairman
Nataline Jindoian / ACYO CC
Dn. Christopher Movsesian
Raffi Postaljian
Armand Yerjianian

Saturday Schools Committee

Dn. Hovhannes Gumruyan - Chairman
Seda Abajian
Dr. Ellie Andreassian
Arus Andreassian
Norayr Dadurian
Sevag Derderian
Dzovinar Ghazarian - Melkonian
Anahit Kachadourian
Kaghtsrik Manukyan

Cultural Committee

Sirvart Kavoukjian - Chairlady
Anahit Gevorgyan
Arman Nshianyan
Ani Sargsyan Keshishian
Maral Varjabedian

Booklet

Silva Katchiguian

Diocesan Staff

Harout Markarian - Executive Director
Very Rev. Fr. Dajad Yardemian
Rev. Fr. Sipan Mekhjian
Rev. Fr. Hovsep Hagopian
Sergey Arustamyan
Diran Avagyan
Susanna Grigoryan
Arax Gumruyan
Mashdots Jobanian
Silva Kendirjian
Hratch Dickran Knajian
Hayk Madoyan
Aram Mousioian
Vahe Sargsyan
Dn. Hayk Tigranyan
Nune Torosyan